บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น คณะผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาบทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

การศึกษาความพึงพอใจของผู้นำมุสลิมต่อการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้นำมุสลิมกับบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการพัฒนาการศึกษากับบทบาทของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=3,000)	ร้อยละ
1. จังหวัด		
ปัตตานี	600	20.00
ยะลา	600	20.00
นราธิวาส	600	20.00
สงขลา	600	20.00
สตูล	600	20.00
2. เพศ		
ชาย	2,015	67.20
หญิง	985	32.80
3. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	236	7.87
25-35 ปี	590	19.67
36-45 ปี	663	22.10
46-55 ปี	1,024	34.13
56 ปีขึ้นไป	487	16.23
4. สถานภาพการสมรส		
โสด	398	13.27
สมรสอยู่ด้วยกัน	1,132	37.73
สมรสแยกกันอยู่	409	13.63
หย่าร้าง	641	21.37
ม่าย	420	14.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=3,000)	ร้อยละ
5. วุฒิการศึกษาทางสามัญ		
ประถมศึกษา	235	7.83
มัธยมศึกษา	370	12.33
อนุปริญญา	354	11.80
ปริญญาตรี	1,190	39.67
สูงกว่าปริญญาตรี	851	28.37
6. วุฒิการศึกษาทางศาสนา		
อิบติดาอีย์	354	11.80
มุตาวัสสิต	236	7.87
ซานาวีย์	723	24.10
ปริญญาตรี	1,333	44.43
สูงกว่าปริญญาตรี	354	11.80
7. อาชีพ		
เกษตรกรรม	595	19.83
ค้าขาย	713	23.77
รับจ้าง	600	20.00
ช่าง	364	12.13
รับราชการ	123	4.10
ลูกจ้าง	605	20.17
อื่น ๆ	0	0.00
8. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	291	9.70
5,000-7,500 บาท	435	14.50
7,501-10,000 บาท	578	19.27
10,001-12,500 บาท	1,073	35.77
มากกว่า 12,500 บาท	623	20.77

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=3,000)	ร้อยละ
9. ตำแหน่งทางศาสนา		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	1,022	34.07
โต๊ะอีหม่าม	648	21.60
โต๊ะคอเต็บ	599	19.97
โต๊ะบิลาล	336	11.20
คณะกรรมการมัสยิด	395	13.17
อื่น ๆ	0	0.00
10. ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	974	32.47
กรรมการหมู่บ้าน	595	19.83
ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วย	590	19.67
กำนันหรือสารวัตรกำนัน	251	8.37
สมาชิก อบต.	590	19.67
อื่น ๆ	0	0.00

จากตารางที่ 5 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ปรากฏผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล จำนวนเท่ากันทุกจังหวัด (ร้อยละ 20.00)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชาย (ร้อยละ 67.20) และเพศหญิง (ร้อยละ 32.80)

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุในช่วง 46-55 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 34.13) รองลงมามีอายุในช่วง 36-45 ปี (ร้อยละ 22.10) 25-35 ปี (ร้อยละ 19.67) 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 16.23) และ ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 7.87) ตามลำดับ

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีสถานภาพสมรมอยู่ด้วยกันมากที่สุด (ร้อยละ 37.73) รองลงมามีสถานภาพหย่าร้าง (ร้อยละ 21.37) ม่าย (ร้อยละ 14.00) สมรสแยกกันอยู่ (ร้อยละ 13.63) และ โสด (ร้อยละ 13.27) ตามลำดับ

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีวุฒิการศึกษาทางสามัญในระดับปริญญาตริมากที่สุด (ร้อยละ 39.67) รองลงมามีวุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 28.37) มัธยมศึกษา (ร้อยละ 12.33) อนุปริญญา (ร้อยละ 11.80) และประถมศึกษา (ร้อยละ 7.83) ตามลำดับ

6. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีวุฒิการศึกษาทางศาสนาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 44.43) รองลงมามีวุฒิการศึกษาในระดับชานาวีย์ (ร้อยละ 24.10) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 11.80) อิบเตีดาอีย์ (ร้อยละ 11.80) และมุตาวัสสติ (ร้อยละ 7.87) ตามลำดับ

7. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอาชีพค้าขายมากที่สุด (ร้อยละ 23.77) รองลงมามีอาชีพลูกจ้าง (ร้อยละ 20.17) รับจ้าง (ร้อยละ 20.00) เกษตรกรรม (ร้อยละ 19.83) และรับราชการ (ร้อยละ 4.10) ตามลำดับ

8. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายได้ต่อเดือน 10,001-12,500 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 35.77) รองลงมามีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,250 บาท (ร้อยละ 20.77) 7,501-10,000 บาท (ร้อยละ 19.27) 5,000-7,500 บาท (ร้อยละ 14.50) และน้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 9.70) ตามลำดับ

9. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางศาสนามากที่สุด (ร้อยละ 34.07) รองลงมามีตำแหน่งเป็นโต๊ะอีหม่าม (ร้อยละ 21.60) โต๊ะคอเต็บ (ร้อยละ 19.97) คณะกรรมการประจำมัสยิด (ร้อยละ 13.17) และโต๊ะบิลาล (ร้อยละ 11.20) ตามลำดับ

10. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคมมากที่สุด (ร้อยละ 32.47) รองลงมามีตำแหน่งเป็นกรรมการหมู่บ้าน (ร้อยละ 19.83) ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วย (ร้อยละ 19.67) สมาชิก อบต. (ร้อยละ 19.67) และกำนันหรือสารวัตรกำนัน (ร้อยละ 8.37) ตามลำดับ

การศึกษาบทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม

1. บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมในภาพรวม

การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมในภาพรวม ปรากฏผลดังตารางที่ 6-7 และภาพที่ 1

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกเป็นรายด้าน

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
การเรียนการสอนประจำมัสยิด	4.30	1.93	ปานกลาง
โรงเรียนตาดีกา	4.28	1.93	ปานกลาง
สถาบันการศึกษาปอเนาะ	4.23	1.95	ปานกลาง
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	4.15	1.98	ปานกลาง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับอนุบาล	4.05	2.06	ปานกลาง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับประถมศึกษา	4.26	1.97	ปานกลาง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับมัธยมศึกษา	4.20	1.98	ปานกลาง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.21**	**1.97**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดสูงที่สุด และมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับอนุบาลต่ำที่สุด

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกเป็นรายด้าน

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
การเรียนการสอนประจำมัสยิด	4.97	1.96	สูง
โรงเรียนตาดีกา	4.94	1.92	สูง
สถาบันการศึกษาปอเนาะ	4.94	1.90	สูง
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	4.97	1.88	สูง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับอนุบาล	4.95	1.89	สูง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับประถมศึกษา	4.99	1.93	สูง
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับมัธยมศึกษา	4.85	1.90	สูง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.94**	**1.91**	**สูง**

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมอยู่ในระดับสูง โดยมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับประถมศึกษาสูงที่สุด และมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาระดับมัธยมศึกษาต่ำที่สุด

ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แยกเป็นรายด้าน

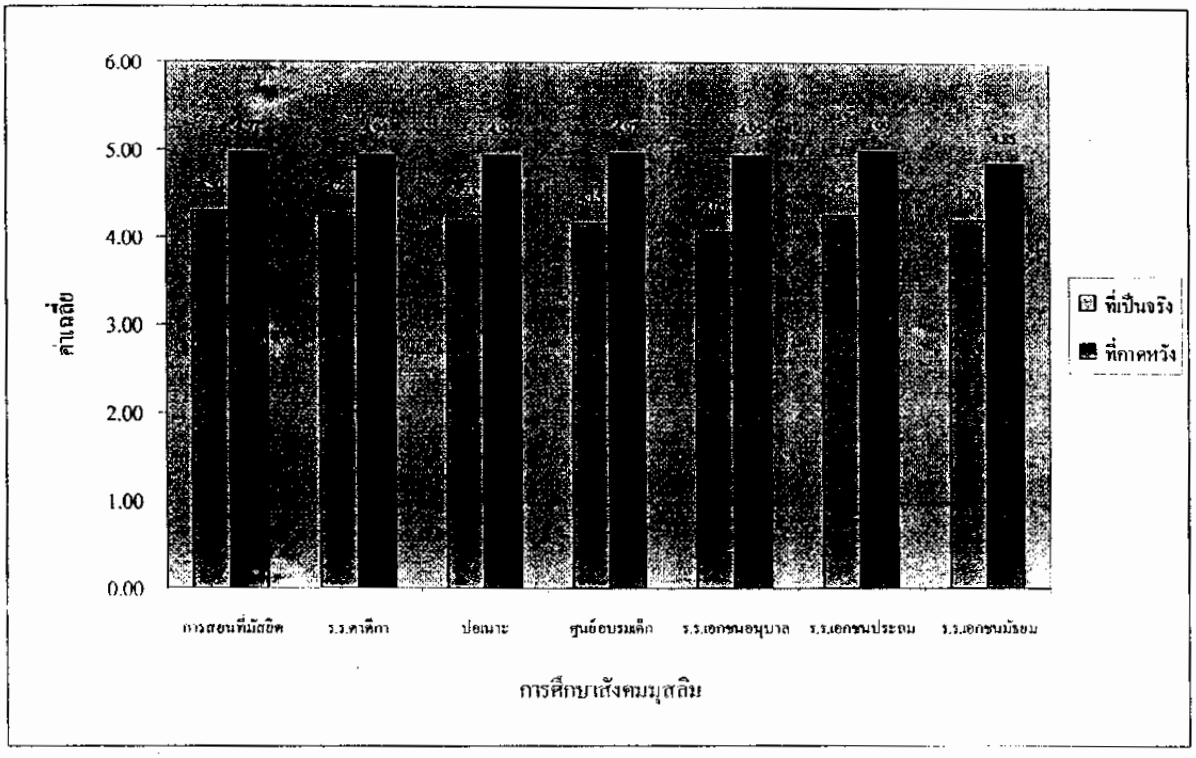

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการศึกษาของสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

2. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

3. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

4. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

5. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับอนุบาลศึกษาสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

6. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับประถมศึกษาสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

7. ผู้นำมุสลิมมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริง

2. บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด

การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด ปรากฏผลดังตารางที่ 8-11 และภาพที่ 2-3

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่	4.13	1.98	ปานกลาง
2. ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่	4.10	2.00	ปานกลาง
3. จัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบ	4.42	1.95	ปานกลาง
4. จัดหางบประมาณสนับสนุน	4.68	1.88	สูง
5. สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ	4.66	1.88	สูง
6. เป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิด	4.34	1.86	ปานกลาง
7. จัดทำเอกสารประกอบการสอน	4.10	1.96	ปานกลาง
8. จัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์	4.36	1.89	ปานกลาง
9. จัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิด	4.18	1.94	ปานกลาง
10. จัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา	4.04	2.00	ปานกลาง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.30**	**1.93**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทในจัดหางบประมาณสนับสนุนสูงที่สุด และมีบทบาทในการจัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาต่ำที่สุด

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่	11.93% (358)	13.70% (411)	15.23% (457)	14.07% (422)	14.43% (433)	14.80% (444)	15.83% (475)
2. ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่	11.80% (354)	16.07% (482)	13.67% (410)	13.50% (405)	15.60% (468)	12.93% (388)	16.43% (493)
3. จัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบ	9.03% (271)	12.87% (386)	12.10% (363)	13.67% (410)	16.23% (487)	18.10% (543)	18.00% (540)
4. จัดหางบประมาณสนับสนุน	6.90% (207)	10.67% (320)	10.23% (307)	13.47% (404)	18.93% (568)	18.43% (553)	21.37% (641)
5. สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ	7.20% (216)	9.67% (290)	10.80% (324)	15.00% (450)	19.33% (580)	15.90% (477)	22.10% (663)
6. เป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิด	8.07% (242)	13.53% (406)	11.57% (347)	16.93% (508)	18.23% (547)	16.47% (494)	15.20% (456)
7. จัดทำเอกสารประกอบการสอน	12.37% (371)	15.17% (455)	10.77% (323)	16.17% (485)	16.83% (505)	14.37% (431)	14.33% (430)
8. จัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์	9.40% (282)	10.17% (305)	14.33% (430)	16.70% (501)	15.67% (470)	17.67% (530)	16.07% (482)
9. จัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิด	9.90% (297)	15.00% (450)	14.10% (423)	15.10% (453)	15.87% (476)	13.87% (416)	16.17% (485)
10. จัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา	14.33% (430)	11.93% (358)	15.37% (461)	16.90% (507)	12.13% (364)	13.50% (405)	15.83% (475)

ภาพที่ 2 ค่าความถี่ของบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้

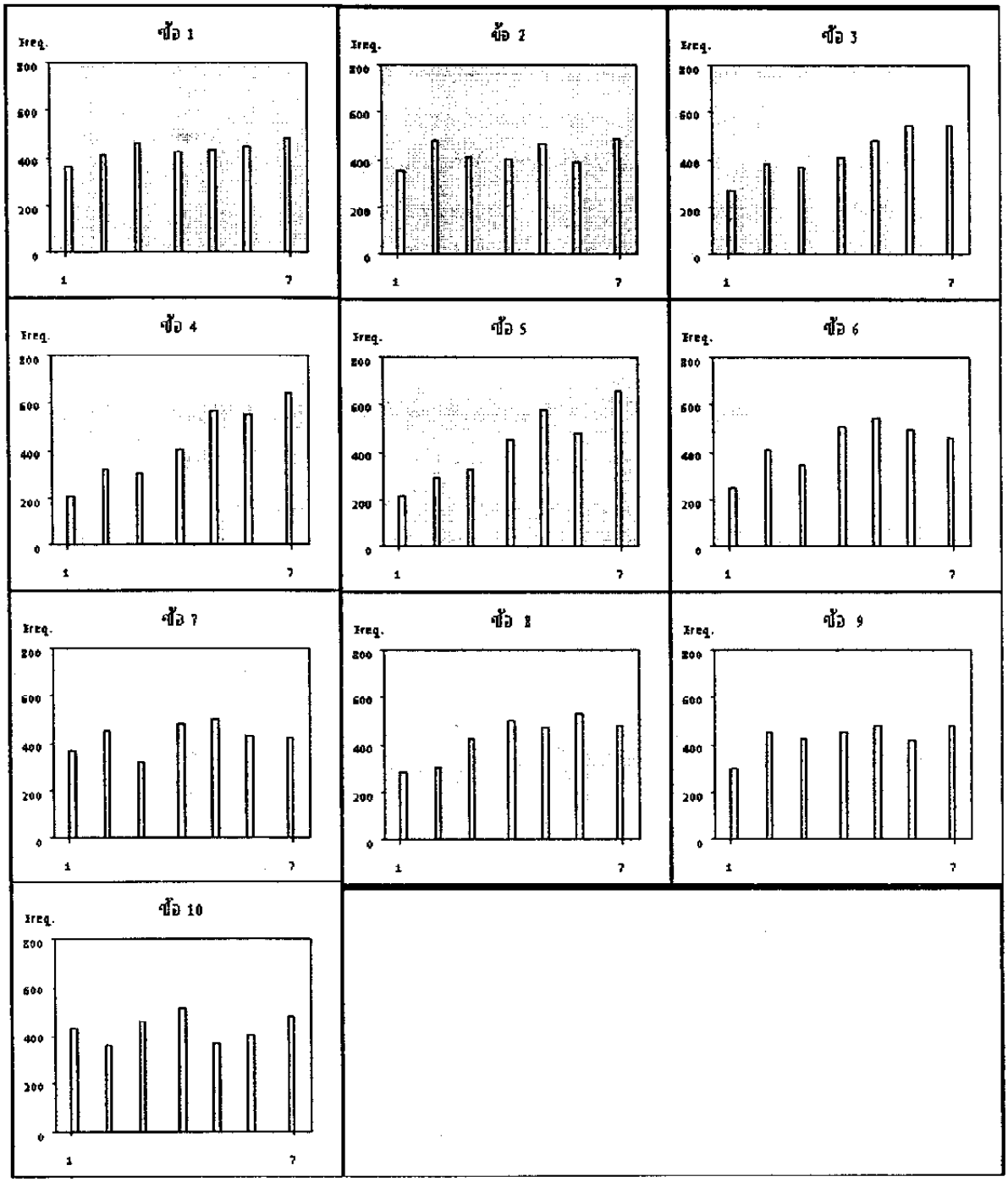

จากตารางที่ 9 และภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละข้อดังนี้

มีบทบาทในข้อ 1 ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 2 ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 3 การจัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 4 การจัดหางบประมาณสนับสนุนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 5 การสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 6 การเป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิดในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 7 การจัดทำเอกสารประกอบการสอนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และในระดับน้อยต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 8 การจัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์ในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 9 การจัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิดในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 10 การจัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาในระดับปานกลางสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดต่ำที่สุด

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่	4.96	1.95	สูง
2. ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่	4.94	1.98	สูง
3. จัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบ	5.02	2.02	สูง
4. จัดหางบประมาณสนับสนุน	5.05	2.03	สูง
5. สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ	5.06	2.00	สูง
6. เป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิด	4.99	1.91	สูง
7. จัดทำเอกสารประกอบการสอน	4.93	1.94	สูง
8. จัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์	4.97	1.97	สูง
9. จัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิด	4.94	1.96	สูง
10. จัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา	4.86	1.90	สูง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.97**	**1.96**	**สูง**

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดอยู่ในระดับสูง โดยมีบทบาทในการสรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงที่สุด และมีบทบาทในการจัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาต่ำที่สุด

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิด	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่	7.50% (225)	8.83% (265)	9.03% (271)	8.43% (253)	15.17% (455)	22.73% (682)	28.30% (849)
2. ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่	7.70% (231)	9.63% (289)	9.33% (280)	7.27% (218)	15.33% (460)	22.20% (666)	28.53% (856)
3. จัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบ	7.60% (228)	9.03% (271)	9.23% (277)	9.60% (288)	11.43% (343)	18.33% (550)	34.77% (1043)
4. จัดหางบประมาณสนับสนุน	7.43% (223)	9.20% (276)	8.37% (251)	10.53% (316)	12.70% (381)	13.73% (412)	38.03% (1141)
5. สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ	7.60% (228)	8.47% (254)	8.37% (251)	9.60% (288)	14.00% (420)	16.20% (486)	35.77% (1073)
6. เป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิด	7.07% (212)	7.77% (233)	9.50% (285)	9.73% (292)	14.60% (438)	23.67% (710)	27.67% (830)
7. จัดทำเอกสารประกอบการสอน	6.87% (206)	9.93% (298)	8.97% (269)	9.33% (280)	15.27% (458)	21.83% (655)	27.80% (834)
8. จัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์	6.83% (205)	9.33% (280)	9.67% (290)	10.00% (300)	13.37% (401)	19.50% (585)	31.30% (939)
9. จัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิด	7.07% (212)	9.67% (290)	9.27% (278)	9.57% (287)	12.93% (388)	23.27% (698)	28.23% (847)
10. จัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา	7.83% (235)	8.17% (245)	9.67% (290)	9.03% (271)	18.27% (548)	24.13% (724)	22.90% (687)

ภาพที่ 3 ค่าความถี่ของบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดในจังหวัดชายแดนภาคใต้

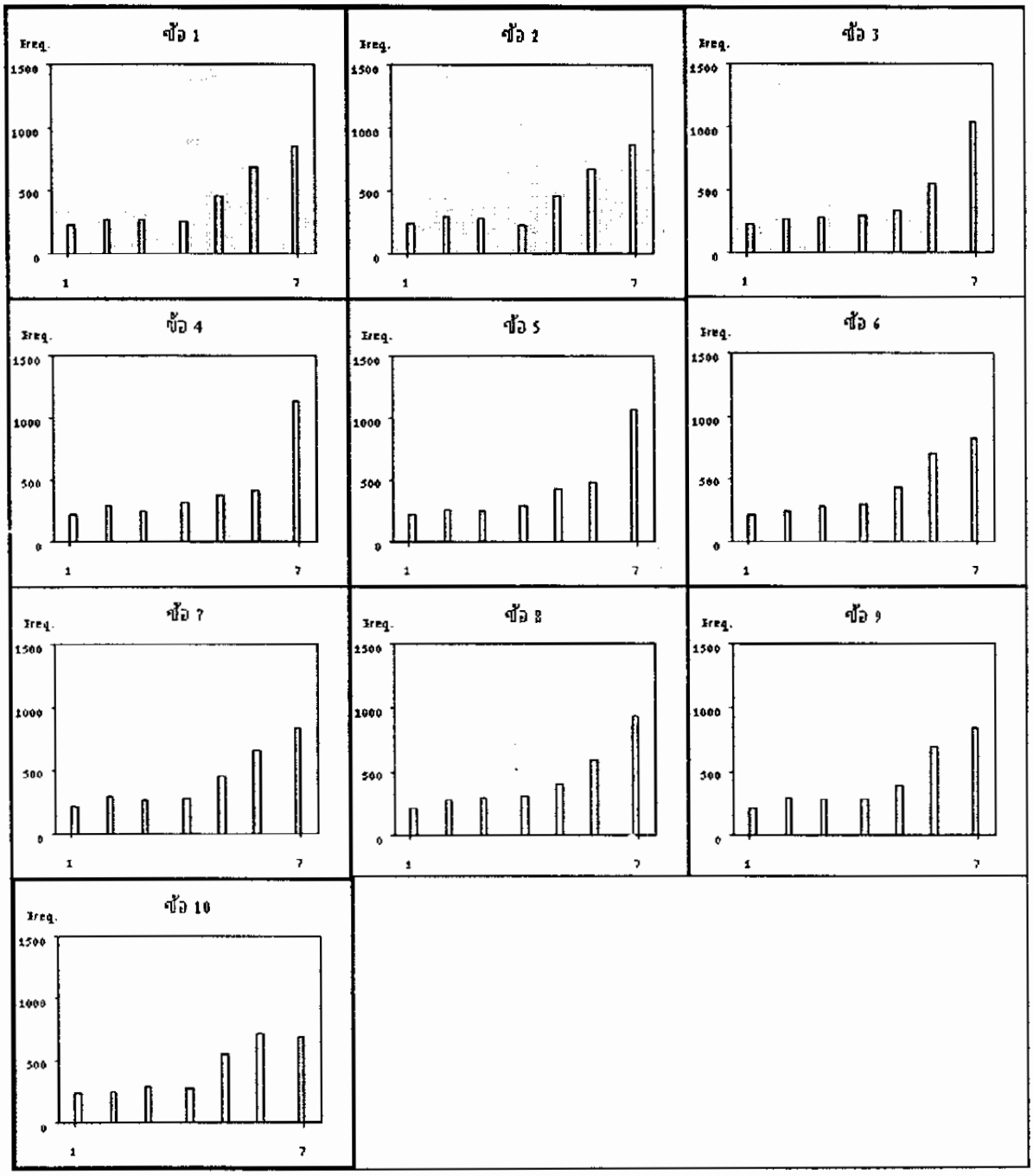

จากตารางที่ 11 และภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนประจำมัสยิดที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละข้อดังนี้

มีบทบาทในข้อ 1 ส่งเสริมให้มีการสอนอัลกุรอานแก่ผู้ใหญ่ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 2 ส่งเสริมให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ใหญ่ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับปานกลางต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 3 จัดตารางเวลาเรียนให้เป็นระบบในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 4 จัดหางบประมาณสนับสนุนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 5 สรรหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 6 เป็นคณะกรรมการการเรียนการสอนประจำมัสยิดในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 7 จัดทำเอกสารประกอบการสอนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 8 จัดให้มีการบรรยายศาสนาประจำสัปดาห์ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 9 จัดให้มีห้องสมุดประจำมัสยิดในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 10 จัดระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

3. บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา

การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา ปรากฏผลดังตารางที่ 12-15 และภาพที่ 4-5

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. ปรับปรุงหลักสูตร	4.27	1.88	ปานกลาง
2. มีการสอนศาสนา	4.28	1.89	ปานกลาง
3. มีการสอนอัลกุรอาน	4.37	1.86	ปานกลาง
4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.00	2.05	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.12	1.92	ปานกลาง
6. จัดหางบประมาณสนับสนุน	4.33	1.87	ปานกลาง
7. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	4.64	1.89	สูง
8. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	4.40	1.92	ปานกลาง
9. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	4.29	1.92	ปานกลาง
10. เป็นครูสอน	4.07	2.04	ปานกลาง
11. เป็นคณะกรรมการโรงเรียน	4.09	1.98	ปานกลาง
12. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.46	1.93	ปานกลาง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.28**	**1.93**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาโรงเรียนการตาดีกาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทในการสรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถสูงที่สุด และมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่ำที่สุด

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาของผู้นำมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. ปรับปรุงหลักสูตร	9.50% (285)	11.00% (330)	16.73% (502)	14.77% (443)	15.43% (463)	18.50% (555)	14.07% (422)
2. มีการสอนศาสนา	8.83% (265)	12.47% (374)	14.93% (448)	17.03% (511)	14.93% (448)	16.43% (493)	15.37% (461)
3. มีการสอนอัลกุรอาน	7.27% (218)	13.87% (416)	11.87% (356)	17.30% (519)	16.63% (499)	17.80% (534)	15.27% (458)
4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	14.57% (437)	15.53% (466)	14.37% (431)	12.10% (363)	13.97% (419)	13.20% (396)	16.27% (488)
5. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	10.30% (309)	14.20% (426)	15.60% (468)	17.47% (524)	11.70% (351)	16.53% (496)	14.20% (426)
6. จัดหางบประมาณสนับสนุน	8.80% (264)	11.20% (336)	13.63% (409)	17.33% (520)	18.27% (548)	14.77% (443)	16.00% (480)
7. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	7.83% (235)	10.40% (312)	9.67% (290)	13.50% (405)	19.27% (578)	19.00% (570)	20.33% (610)
8. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	9.77% (293)	10.27% (308)	13.20% (396)	15.03% (451)	17.60% (528)	16.70% (501)	17.43% (523)
9. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	10.17% (305)	11.23% (337)	15.07% (452)	13.97% (419)	17.67% (530)	16.10% (483)	15.80% (474)
10. เป็นครูสอน	15.03% (451)	12.87% (386)	13.83% (415)	13.17% (395)	13.30% (399)	16.90% (507)	14.90% (447)
11. เป็นคณะกรรมการโรงเรียน	11.73% (352)	15.03% (451)	14.83% (445)	15.77% (473)	12.57% (377)	14.13% (424)	15.93% (478)
12. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	8.13% (244)	11.90% (357)	12.50% (375)	16.47% (494)	16.00% (480)	14.07% (422)	20.93% (628)

ภาพที่ 4 ค่าความถี่ของบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

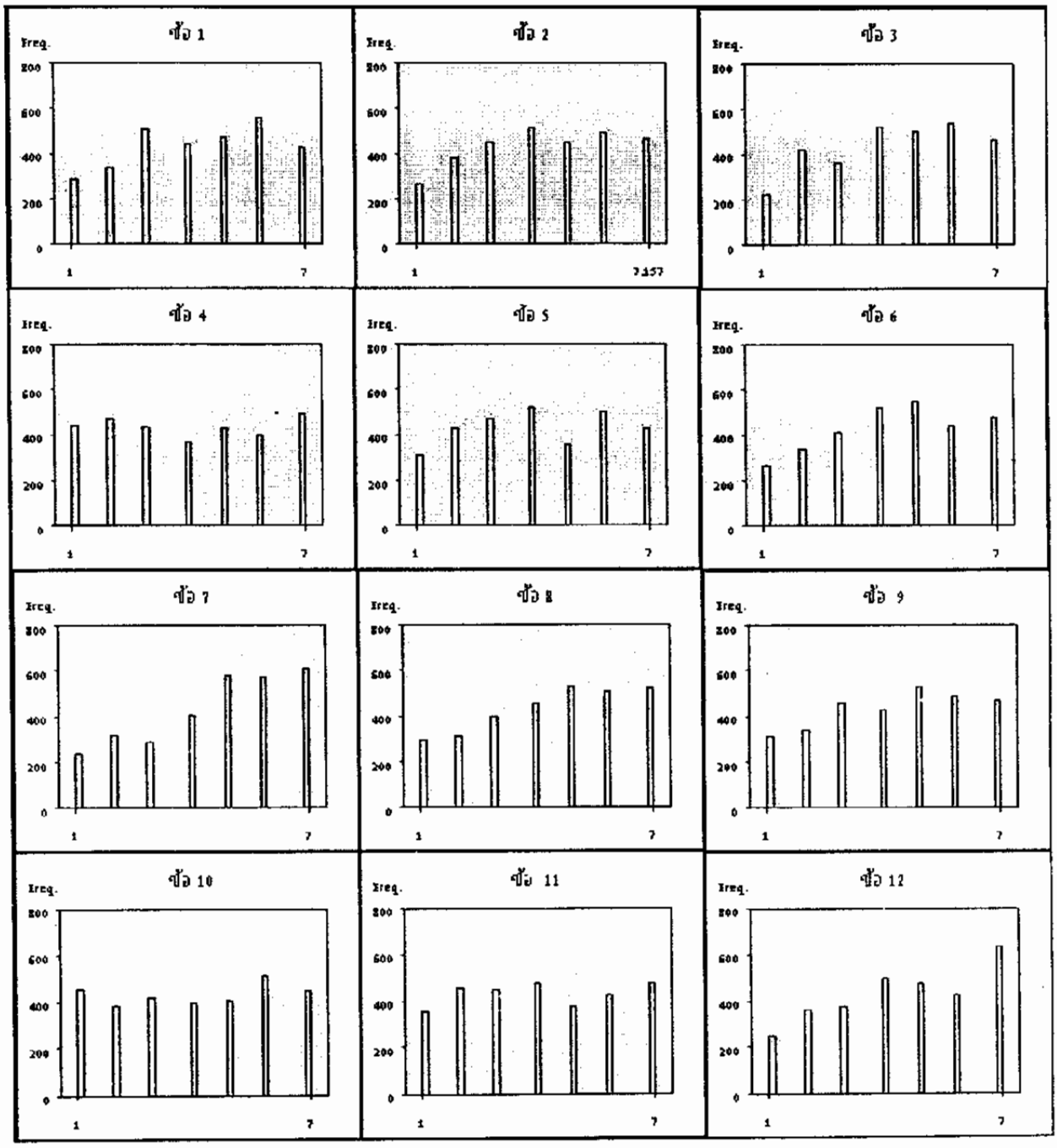

จากตารางที่ 13 และภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละข้อ ดังนี้

มีบทบาทในข้อ 1 ปรับปรุงหลักสูตรในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 2 มีการสอนศาสนาในระดับปานกลางสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 3 มีการสอนอัลกุรอานในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 4 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับปานกลางต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 5 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับปานกลางสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 6 จัดหางบประมาณสนับสนุนในระดับมากสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 7 สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 8 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ในระดับมากสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 9 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระดับมากสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 10 เป็นครูสอนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 11 เป็นคณะกรรมการโรงเรียนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 12 พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. ปรับปรุงหลักสูตร	4.91	1.90	สูง
2. มีการสอนศาสนา	4.94	1.89	สูง
3. มีการสอนอัลกุรอาน	5.02	1.93	สูง
4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.81	1.88	สูง
5. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.88	1.90	สูง
6. จัดหางบประมาณสนับสนุน	4.91	1.92	สูง
7. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	5.04	1.96	สูง
8. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	5.00	1.96	สูง
9. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	4.96	1.93	สูง
10. เป็นครูสอน	4.89	1.87	สูง
11. เป็นคณะกรรมการโรงเรียน	4.87	1.88	สูง
12. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	5.05	1.98	สูง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.94**	**1.92**	**สูง**

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาอยู่ในระดับสูง โดยมีบทบาทในการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสูงที่สุด และมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่ำที่สุด

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาของผู้นำมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกา	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. ปรับปรุงหลักสูตร	7.40% (222)	8.60% (258)	8.67% (260)	9.13% (274)	17.60% (528)	24.20% (726)	24.40% (732)
2. มีการสอนศาสนา	6.97% (209)	8.17% (245)	9.40% (282)	9.30% (279)	17.63% (529)	22.70% (681)	25.83% (775)
3. มีการสอนอัลกุรอาน	7.10% (213)	8.07% (242)	8.70% (261)	9.53% (286)	15.07% (452)	22.03% (661)	29.50% (883)
4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	6.57% (197)	9.87% (296)	8.43% (253)	12.40% (372)	21.00% (630)	17.27% (518)	24.47% (734)
5. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	7.07% (212)	9.50% (285)	8.20% (246)	10.67% (320)	18.07% (542)	21.37% (641)	25.13% (754)
6. จัดทางบประมาณสนับสนุน	7.53% (226)	8.50% (255)	9.50% (285)	9.33% (280)	15.53% (466)	24.63% (739)	24.97% (749)
7. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	6.37% (191)	9.13% (274)	10.17% (305)	9.07% (272)	11.77% (353)	20.77% (623)	32.73% (982)
8. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	7.40% (222)	8.97% (269)	7.27% (218)	11.77% (353)	12.10% (363)	22.50% (675)	30.00% (900)
9. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	6.90% (207)	9.70% (291)	7.43% (223)	10.70% (321)	15.30% (459)	22.17% (665)	27.80% (834)
10. เป็นครูสอน	6.33% (190)	8.00% (240)	10.57% (317)	11.70% (351)	17.93% (538)	20.03% (601)	25.43% (763)
11. เป็นคณะกรรมการโรงเรียน	6.63% (199)	9.43% (283)	8.80% (264)	11.37% (341)	15.80% (474)	24.97% (749)	23.00% (690)
12. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	6.63% (199)	9.23% (277)	8.97% (269)	10.10% (303)	14.13% (424)	15.00% (450)	35.93% (1078)

ภาพที่ 5 ค่าความถี่ของบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

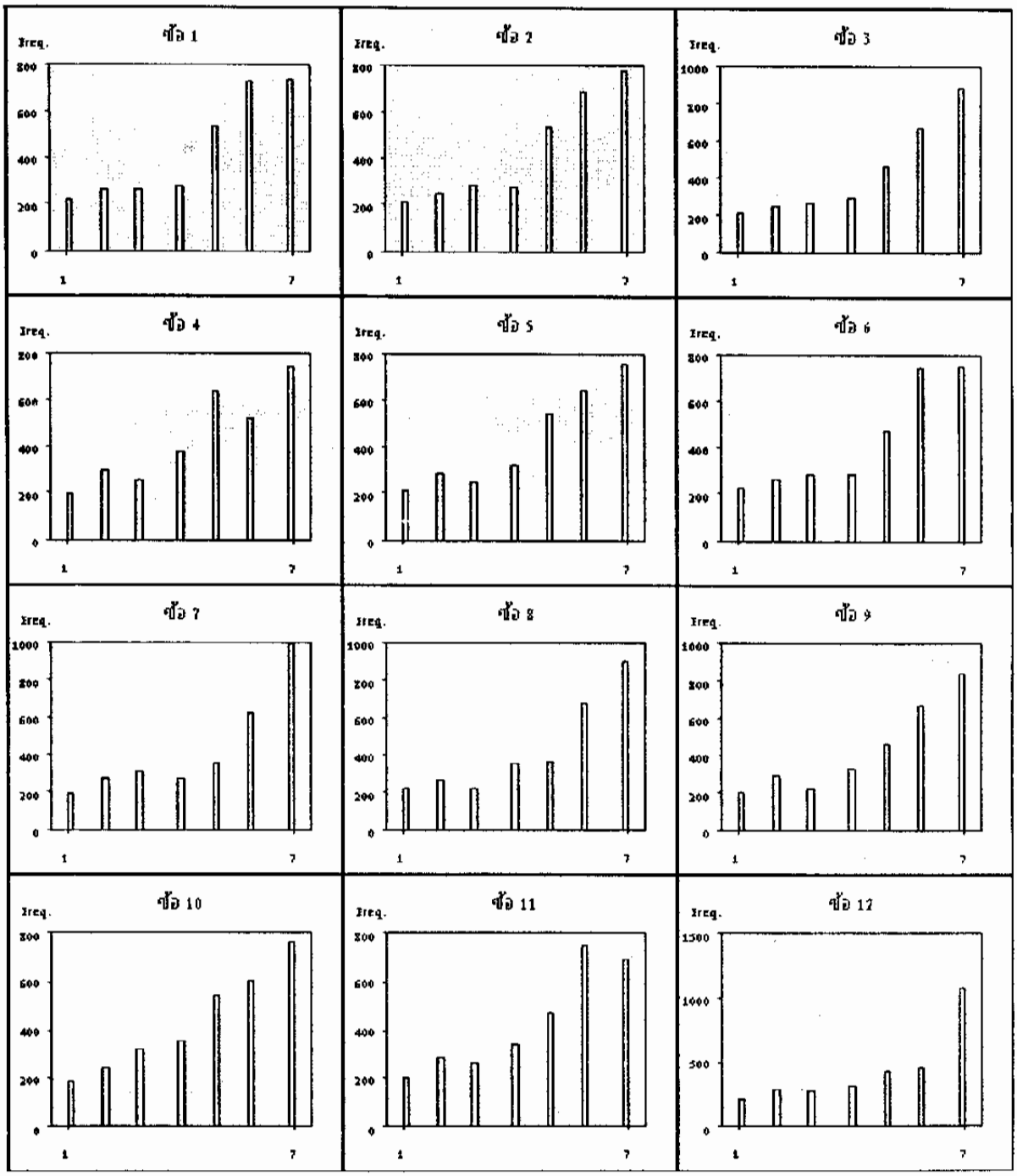

จากตารางที่ 15 และภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนตาดีกาที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละข้อ ดังนี้

มีบทบาทในข้อ 1 ปรับปรุงหลักสูตรในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 2 มีการสอนศาสนาในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 3 มีการสอนอัลกุรอานในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 4 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 5 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 6 จัดหางบประมาณสนับสนุนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 7 สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 8 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 9 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 10 เป็นครูสอนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 11 เป็นคณะกรรมการโรงเรียนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 12 พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

4. บทบาทผู้นำมุสลิมในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ

การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ ปรากฏผลดังตารางที่ 16-19 และภาพที่ 6-7

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริง ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. เป็นเจ้าของสถาบัน	4.44	1.84	ปานกลาง
2. เป็นครูสอน	4.48	1.85	ปานกลาง
3. ปรับปรุงหลักสูตร	4.51	1.84	ปานกลาง
4. มีการสอนศาสนาแก่นักเรียน	4.47	1.83	ปานกลาง
5. มีการสอนศาสนาแก่ชาวบ้าน	4.31	1.86	ปานกลาง
6. มีการสอนอัลกุรอานแก่นักเรียน	4.24	1.90	ปานกลาง
7. มีการสอนอัลกุรอานแก่ชาวบ้าน	4.12	1.99	ปานกลาง
8. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.25	1.93	ปานกลาง
9. จัดหางบประมาณสนับสนุน	4.37	1.93	ปานกลาง
10. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	3.98	2.04	ปานกลาง
11. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	4.02	2.06	ปานกลาง
12. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	3.93	2.11	ปานกลาง
13. เป็นคณะกรรมการสถาบัน	3.88	2.11	ปานกลาง
14. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.24	1.95	ปานกลาง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.23**	**1.95**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทในการปรับปรุงหลักสูตรสูงที่สุด และมีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการสถาบันต่ำที่สุด

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. เป็นเจ้าของสถาบัน	7.67% (230)	10.73% (322)	12.87% (386)	16.97% (509)	19.80% (594)	14.57% (437)	17.40% (522)
2. เป็นครูสอน	7.27% (218)	9.83% (295)	15.40% (462)	14.63% (439)	17.30% (519)	18.67% (560)	16.90% (507)
3. ปรับปรุงหลักสูตร	7.00% (210)	11.30% (339)	12.40% (372)	14.03% (421)	20.30% (609)	18.57% (557)	16.40% (492)
4. มีการสอนศาสนาแก่นักเรียน	7.10% (213)	11.23% (337)	13.33% (400)	14.77% (443)	18.30% (549)	19.90% (597)	15.37% (461)
5. มีการสอนศาสนาแก่ชาวบ้าน	7.73% (232)	12.17% (365)	15.27% (458)	17.90% (537)	16.00% (480)	14.67% (440)	16.27% (488)
6. มีการสอนอัลกุรอานแก่นักเรียน	7.83% (235)	14.83% (445)	15.97% (479)	16.67% (500)	12.30% (369)	16.80% (504)	15.60% (468)
7. มีการสอนอัลกุรอานแก่ชาวบ้าน	11.83% (355)	14.60% (438)	15.23% (457)	13.07% (392)	13.97% (419)	15.90% (477)	15.40% (462)
8. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	10.77% (323)	12.17% (365)	13.27% (398)	15.67% (470)	16.37% (491)	16.57% (497)	15.20% (456)
9. จัดหางบประมาณสนับสนุน	9.00% (270)	12.87% (386)	12.50% (375)	14.97% (449)	16.93% (508)	15.97% (479)	17.77% (533)
10. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	14.97% (449)	15.77% (473)	12.07% (362)	15.83% (475)	13.03% (391)	11.97% (359)	16.37% (491)
11. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	15.57% (467)	14.60% (438)	12.37% (371)	14.20% (426)	12.80% (384)	14.33% (430)	16.13% (484)
12. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	18.47% (554)	14.17% (425)	11.63% (349)	13.37% (401)	11.80% (354)	15.20% (456)	15.37% (461)
13. เป็นคณะกรรมการสถาบัน	17.73% (532)	15.67% (470)	14.00% (420)	12.07% (362)	11.17% (335)	13.17% (395)	16.20% (486)
14. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	9.63% (289)	13.43% (403)	15.30% (459)	16.03% (481)	13.77% (413)	14.00% (420)	17.83% (535)

ภาพที่ 6 ค่าความถี่ของบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำมุสลิมในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้

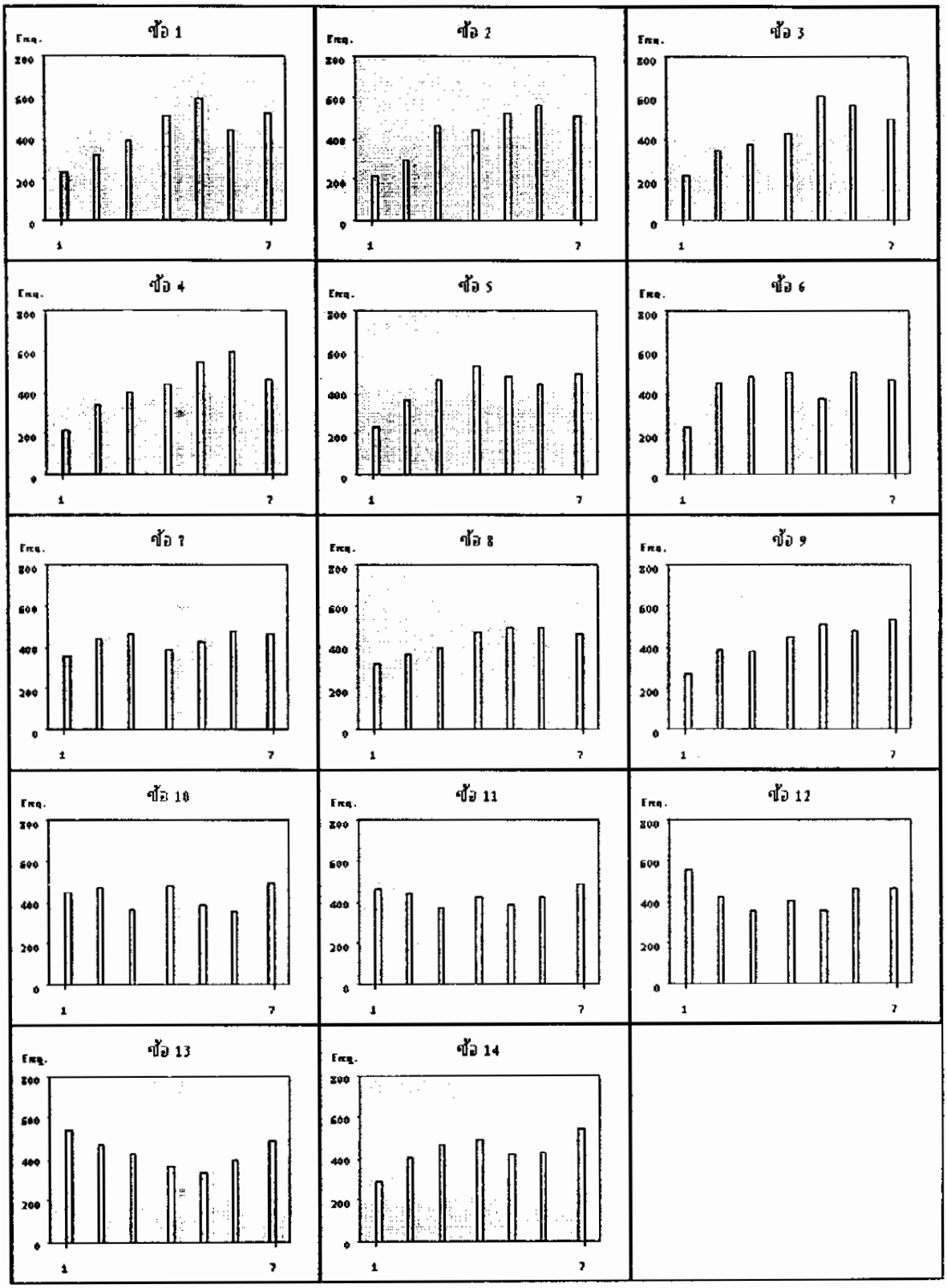

จากตารางที่ 17 และภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่เป็นจริงในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะที่สูงที่สุดและต่ำที่สุดในแต่ละข้อ ดังนี้

มีบทบาทในข้อ 1 เป็นเจ้าของสถาบันในระดับมากสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 2 เป็นครูสอนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 3 ปรับปรุงหลักสูตรในระดับมากสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 4 สอนศาสนาแก่นักเรียนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 5 สอนศาสนาแก่ชาวบ้านในระดับปานกลางสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 6 สอนอัลกุรอานแก่นักเรียนในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 7 สอนอัลกุรอานแก่ชาวบ้านในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 8 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมากที่สุดสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 9 จัดหางบประมาณสนับสนุนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 10 สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับมากต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 11 จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 12 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับมากต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 13 เป็นคณะกรรมการสถาบันในระดับต่ำที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับมากต่ำที่สุด

มีบทบาทในข้อ 14 พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในระดับมากที่สุดอย่างยิ่งสูงที่สุด และมีบทบาทในระดับน้อยที่สุดอย่างยิ่งต่ำที่สุด

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1. เป็นเจ้าของสถาบัน	5.04	1.92	สูง
2. เป็นครูสอน	5.00	1.89	สูง
3. ปรับปรุงหลักสูตร	5.05	1.92	สูง
4. มีการสอนศาสนาแก่นักเรียน	5.01	1.92	สูง
5. มีการสอนศาสนาแก่ชาวบ้าน	4.98	1.94	สูง
6. มีการสอนอัลกุรอานแก่นักเรียน	4.94	1.93	สูง
7. มีการสอนอัลกุรอานแก่ชาวบ้าน	4.93	1.92	สูง
8. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.93	1.90	สูง
9. จัดหางบประมาณสนับสนุน	4.94	1.94	สูง
10. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	4.86	1.86	สูง
11. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	4.90	1.88	สูง
12. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	4.79	1.90	สูง
13. เป็นคณะกรรมการสถาบัน	4.84	1.87	สูง
14. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.97	1.88	สูง
ผลรวมโดยเฉลี่ย	**4.94**	**1.90**	**สูง**

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะอยู่ในระดับสูง โดยมีบทบาทในการปรับปรุงหลักสูตรสูงที่สุด และมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรต่ำที่สุด

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะของผู้นำมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาสถาบันการศึกษาปอเนาะ	น้อยที่สุดอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	มากที่สุดอย่างยิ่ง
1. เป็นเจ้าของสถาบัน	6.30% (189)	9.33% (280)	8.10% (243)	9.20% (276)	14.10% (423)	23.03% (691)	29.93% (898)
2. เป็นครูสอน	6.30% (189)	8.37% (251)	9.47% (284)	9.57% (287)	14.20% (426)	24.93% (748)	27.17% (815)
3. ปรับปรุงหลักสูตร	6.53% (196)	8.30% (249)	7.80% (234)	11.27% (338)	14.20% (426)	20.50% (615)	31.40% (942)
4. มีการสอนศาสนาแก่นักเรียน	5.73% (172)	9.80% (294)	8.50% (255)	11.20% (336)	14.80% (444)	18.83% (565)	31.13% (934)
5. มีการสอนศาสนาแก่ชาวบ้าน	6.27% (188)	10.13% (304)	8.87% (266)	9.77% (293)	13.67% (410)	22.13% (664)	29.17% (875)
6. มีการสอนอัลกุรอานแก่นักเรียน	6.93% (208)	8.57% (257)	11.23% (337)	7.47% (224)	17.27% (518)	20.00% (600)	28.53% (856)
7. มีการสอนอัลกุรอานแก่ชาวบ้าน	6.17% (185)	9.33% (280)	11.10% (333)	8.93% (268)	14.47% (434)	22.77% (683)	27.23% (817)
8. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	6.63% (199)	9.23% (277)	8.03% (241)	12.13% (364)	15.10% (453)	22.77% (683)	26.10% (783)
9. จัดหางบประมาณสนับสนุน	6.23% (187)	10.50% (315)	8.60% (258)	10.87% (326)	14.10% (423)	20.47% (614)	29.23% (877)
10. สรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถ	5.97% (179)	9.43% (283)	10.70% (321)	9.83% (295)	17.10% (513)	24.23% (727)	22.73% (682)
11. จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์	6.93% (208)	8.33% (250)	9.40% (282)	10.57% (317)	16.33% (490)	25.00% (750)	23.43% (703)
12. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	7.30% (219)	9.43% (283)	9.60% (288)	11.83% (355)	17.07% (512)	22.30% (669)	22.47% (674)
13. เป็นคณะกรรมการสถาบัน	6.70% (201)	8.57% (257)	10.07% (302)	11.37% (341)	18.13% (544)	22.03% (661)	23.13% (694)
14. พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	6.43% (193)	8.37% (251)	8.73% (262)	11.03% (331)	15.70% (471)	22.73% (682)	27.00% (810)